

Ενίσχυση
«Προφορικής Επικοινωνίας»
σε μαθητές προσχολικής ηλικίας
στο... σπίτι!

Ευγενιάδου Ελισάβετ,
Νηπιαγωγός με εξειδίκευση
στην ΕΑΕ

ΚΕΔΑΣΥ ΚΟΖΑΝΗΣ

Προφορική Επικοινωνία

1. Το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου

2. Προτάσεις για Επέκταση του Α.Π. στο σπίτι

Στόχοι Νέου Α. Π. για την Προφορική Επικοινωνία

i. Ανάπτυξη των ικανοτήτων που αφορούν την κατανόηση και παραγωγή προφορικών κειμένων από τα παιδιά

ii. Ανάπτυξη της μεταγλωσσικής τους επίγνωσης (ικανότητα συνειδητού ελέγχου των δομών της γλώσσας)

Φωνολογική ενημερότητα:
Κατανόηση ότι οι λέξεις
αποτελούνται από διακριτά
μέρη, τις συλλαβές και τα
φωνήματα

Ως προς τις Γνώσεις...

➤ Να αναγνωρίζουν λεξιλόγιο που συναντάται σε προφορικά κείμενα και σε διάφορα επικοινωνιακά πλαίσια (i).

➤ Να διακρίνουν τα διαφορετικά είδη προφορικών κειμένων (i).

➤ Να αναγνωρίζουν ότι ο προφορικός λόγος αποτελεί ένα σύστημα που απαρτίζεται από επιμέρους γλωσσικές μονάδες (ii).

➤ Να αναγνωρίζουν ποια στοιχεία προσδιορίζουν την ταυτότητα και τον ρόλο των ομιλητών, το θέμα και τις προθέσεις του μηνύματος, καθώς και το πλαίσιο της επικοινωνίας (ii).

Ως προς τις Δεξιότητες...

- ✓ Να αποκωδικοποιούν και να χρησιμοποιούν εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία για την επίτευξη της επικοινωνίας (i).
- ✓ Να αναλύουν τον προφορικό λόγο σε φωνολογικές μονάδες και να τις χειρίζονται (ii).
- ✓ Να κάνουν περιγραφές (i).
- ✓ Να αναλύουν τις λέξεις σε μορφήματα (ii).
- ✓ Να διατυπώνουν επιχειρήματα (i).
- ✓ Να συνδυάζουν μορφήματα, ώστε να παράγουν νέες λέξεις (ii).
- ✓ Να παράγουν και να αναδιηγούνται κείμενα (i).
- ✓ Να διατυπώνουν ερωτήσεις (i).

Ως προς τις Στάσεις...

Να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους (i).

Να υιοθετούν κριτική στάση απέναντι σε πληροφορίες και απόψεις των άλλων (i).

Να υιοθετούν τους κανόνες που διέπουν τη γλώσσα ως δομή και ως σύστημα επικοινωνίας (ii).

Να προσαρμόζουν τους κώδικες επικοινωνίας σε κάθε περίπτωση και κοινωνικο-πολιτισμική συνθήκη (ii).

Να δείχνουν σεβασμό και ενδιαφέρον σε σχέση με τους διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας, ιδιαίτερα των ατόμων με αναπηρίες (ii).

Ενισχύοντας την Προφορική Επικοινωνία στο σπίτι

Επιτραπέζια παιχνίδια

Φωτογραφίες

«Τα νέα της ημέρας»
ή Ημερολόγιο

Παιχνίδια λεξιλογίου:

- λεξομαχίες
- σύνθεση ποιημάτων
- γλωσσοδέτες
- συνειρμοί

Ενισχύοντας την Προφορική Επικοινωνία στο σπίτι

Παιχνίδι
«ποιος/τι είμαι»

«Τι βλέπω ή τι αγγίζω;»

Συνταγές

Παραμύθια/ιστορίες και
ταινίες

«Λόγος» με αφορμή ένα παραμύθι... (i)

Παρατηρούμε το εξώφυλλο και τις εικόνες και κατονομάζουμε ό,τι βλέπουμε.

Θέτουμε ερωτήσεις
πριν (για ποιο πράγμα νομίζεις ότι μιλάει η ιστορία;)
κατά την διάρκεια (τι νομίζεις ότι θα γίνει;)
μετά (τι θα έκανες αν ήσουν στη θέση του..;)

Επικεντρώνουμε την προσοχή του παιδιού στα σημαντικά σημεία της ιστορίας.

Προτρέπουμε το παιδί να θέσει δικά του ερωτήματα.

«Λόγος» με αφορμή ένα παραμύθι... (ii)

Αφήνουμε ανολοκλήρωτη την αφήγηση και προτρέπουμε το παιδί να δώσει στην ιστορία το τέλος που επιθυμεί.

Ζητάμε να μας αναδιηγηθεί την ιστορία.

Προτρέπουμε το παιδί να ζωγραφίσει ό,τι του άρεσε περισσότερο και να αιτιολογήσει την επιλογή του.

Δραματοποιούμε ένα μέρος ή όλη την ιστορία

«Φωνολογική Ενημερότητα» με αφορμή ένα παραμύθι... (i)

- ✓ Ο τίτλος πόσες λέξεις περιλαμβάνει; Ας προσπαθήσουμε να σηκωθούμε από την θέση μας, κάθε φορά που λέμε μια από τις λέξεις του τίτλου.
- ✓ Διαβάζουμε δυο προτάσεις της ιστορίας. Ας φτιάξουμε δυο σειρές με μαρκαδόρους, βάζοντας έναν μαρκαδόρο για κάθε λέξη που ακούμε. Ποια πρόταση είναι μεγαλύτερη;

- ✓ Δείχνουμε δυο αντικείμενα που υπάρχουν σε μια εικόνα του παραμυθιού π.χ. ένα καράβι και ένα ποδήλατο και ρωτάμε: π.χ. ποια λέξη αρχίζει π.χ. από «κα»;

«Φωνολογική Ενημερότητα» με αφορμή ένα παραμύθι... (ii)

- ✓ Δείχνουμε τρία αντικείμενα στο παραμύθι π.χ. ζάρι, ψάρι, κότα και ρωτάμε: ποια λέξη δεν ταιριάζει, γιατί τελειώνει σε διαφορετικό «κομμάτι»;

- ✓ Τυπώνουμε εικόνες με αφορμή το παραμύθι και από κάτω τοποθετούμε τόσα τουβλάκια, όσα και οι συλλαβές της λέξης. Έπειτα, προτρέπουμε το παιδί να χτυπήσει το χέρι του σε κάθε τουβλάκι, λέγοντας κάθε συλλαβή ή να εντοπίσει το «κομματάκι» της λέξης που λέμε, όταν βρισκόμαστε για παράδειγμα στο τελευταίο τουβλάκι.

«Φωνολογική Ενημερότητα» με αφορμή ένα παραμύθι... (iii)

- ✓ Ανάλυση λέξης σε φωνήματα → Με αφορμή κάποια λέξη του παραμυθιού, π.χ. «φως» ρωτάμε: η λέξη φως έχει τρεις φωνούλες, αρχίζει φφφφως, τελειώνει φωςςςςς και στη μέση φωωως, μπορείς να μου πεις τις τρεις φωνούλες;

- ✓ Βρίσκουμε λέξεις της ιστορίας που ομοικαταληκτούν και δημιουργούμε αστεία ποιήματα (π.χ. ψάρι και ζάρι → είδα ένα ψάρι, που έριξε το ζάρι και έφερε... εξάρι!

«Φωνολογική Ενημερότητα» με αφορμή ένα παραμύθι... (iv)

✓ Ας παίξουμε με τα ονόματα...

- 1) Αντιστρέφουμε τις συλλαβές στα ονόματα των ηρώων του παραμυθιού και φτιάχνουμε τους δικούς μας «ήρωες» (π.χ. ρούνι - νιρου κλπ).
- 2) Λέμε «φωνούλες» και βρίσκουμε τον ήρωα της ιστορίας (π.χ. λ-υ-κ-ο-ς).
- 3) Ποιανού ήρωα το όνομα αρχίζει από την φωνούλα «κ», της κοκκινοσκουφίτσας ή του λύκου;
- 4) Αφαιρούμε τα τελικά φωνήματα στα ονόματα των ηρώων και φτιάχνουμε νέους ήρωες (π.χ. ρούνι - ρουν, μάνι - μαν κλπ).

Πηγές

Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε.,
Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α.,
& Μαρινάτου, Θ. (2022).
Πρόγραμμα Σπουδών Για την
Προσχολική Εκπαίδευση -
Διευρυμένη Έκδοχή (2η
Έκδοση, 2022 ΙΕΠ). Στο
πλαίσιο της Πράξης
«Αναβάθμιση των
Προγραμμάτων Σπουδών και
Δημιουργία Εκπαιδευτικού
Υλικού Πρωτοβάθμιας και
Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης» του ΙΕΠ με
ΜΙΣ 5035542.

Παντελιάδου, Σ.
(2000). Μαθησιακές
δυσκολίες και
εκπαιδευτική πράξη:
τι & γιατί. Ελληνικά
Γράμματα, Αθήνα.

<https://blogs.sch.gr/eelisavet/>

Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!